

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української мови та лінгводидактики

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
СУЧАСНА ЛІНГВІСТИКА В КОНТЕКСТІ ІНТЕГРАЦІЇ НАУК

для підготовки *магістра*

Луцьк
2023

Силабус вибіркового освітнього компонента *«Сучасна лінгвістика в контексті інтеграції наук»* для підготовки магістра.

Розробник:

Межов Олександр Григорович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та лінгводидактики.

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри української мови та лінгводидактики (протокол № 1 від 30 серпня 2023 року).

Завідувач кафедри

проф. Наталія КОСТУСЯК

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна та заочна форми навчання	ОС <i>магістр</i>	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120 год./ 4 кредити		Рік навчання перший
		Семестр другий
		Лекції д. ф. – 10 год.; з. ф. – 4 год.
ІНДЗ: немає		Практичні д. ф. – 14 год.; з. ф. – 6 год.
		Самостійна робота д. ф. – 88 год.; з. ф. – 96 год.
		Консультації д. ф. – 8 год.; з. ф. – 14 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Прізвище, ім'я та по батькові *Межов Олександр Григорович*
 Науковий ступінь *доктор філологічних наук*
 Вчене звання *професор*
 Посада *професор кафедри української мови та лінгводидактики*
 Контактна інформація: тел. 0992272361,
 e-mail: mezhov.oleksandr@vnu.edu.ua, mezhov@ukr.net
 Дні занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Анотація курсу

Внаслідок інтеграційних процесів у науковій парадигмі кінця ХХ – початку ХХІ ст. виникли нові галузі мовознавства, такі як функційна лінгвістика, комунікативна лінгвістика, лінгвопрагматика, психолінгвістика, когнітивна лінгвістика, дискурсологія, етнолінгвістика і лінгвокультурологія, соціолінгвістика, політична лінгвістика, лінгвогендерологія, юридична лінгвістика, медіалінгвістика, лінгводидактика, документна лінгвістика тощо. Обравши цей освітній компонент, здобувачі освіти зможуть дізнатися про функційні параметри мовних одиниць, закони успішної комунікації й засоби комунікативного впливу, специфіку організації різних видів дискурсу; відбиття в мовленнєвій діяльності етнічної свідомості, менталітету, національного характеру, матеріальної та духовної культури народу; проблеми взаємозв'язку мови та суспільства, мови і гендеру, мови і влади, мови й політики; роль мови в юридичній теорії та практиці, судочинстві, лінгвістично-криміналістичній експертизі; психічні процеси породження, сприйняття й розуміння мовлення, психічні механізми формування в людини мовної здатності й ефективності спілкування; мову як засіб пізнання –

отримання, зберігання, обробки й використання знань; можливості використання теоретичного доробку мовознавства у прикладних цілях.

2. Мета освітнього компонента – формувати у здобувачів освіти фахові компетентності на основі теоретичних знань про перспективні напрями сучасної лінгвістики, сформовані внаслідок міжгалузевої та внутрішньогалузевої інтеграції, здатність застосовувати їх для вирішення практичних завдань у різних сферах професійної діяльності.

Завдання освітнього компонента:

розширити науковий світогляд магістрів й лінгвістичні навички шляхом вивчення:

- міжрівневих граматичних категорій у мовній системі, що виникли на перетині функційного синтаксису, словотвору та морфології;
- явища синтаксичної деривації – відношення похідності між однорівневими та різнорівневими синтаксичними одиницями;
- лінгвостилістичних функцій фонетичних, лексичних, фразеологічних, синтаксичних, словотвірних і морфологічних одиниць;
- морфонологічних явищ мови;
- інтеграції мовознавства з науками про комунікативну, психічну, пізнавальну діяльність людини;
- взаємодії мовознавства з науками про суспільство, політику і право;
- зв'язку мовознавства з науками про культуру етносу;
- способів проникнення лінгвістики в медіасферу;
- інтеграції лінгвістики й дидактики, лінгвістики та документознавства.

3. Результати навчання (компетентності):

Загальні компетентності

1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
2. Здатність бути критичним і самокритичним.
3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
5. Здатність працювати в команді та автономно.
6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
7. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності

1. Здатність доцільно користуватися лінгвістичною й міжгалузевою термінологією у професійній діяльності.
2. Здатність вільно орієнтуватися в новітніх лінгвістичних напрямках і школах.
3. Здатність критично осмислювати методологічні принципи, історичні надбання й новітні досягнення світової та вітчизняної лінгвістичної науки.
4. Здатність усвідомлювати мову як систему систем для вироблення вмінь аналізу її різнорівневих одиниць у їх взаємодії з урахуванням впливу лінгвальних і позалінгвальних чинників.
5. Здатність здійснювати комплексний різноаспектний аналіз, інтерпретацію і структурування мовного / мовленнєвого матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної лінгвістичної спеціалізації для вирішення практичних завдань у різних сферах професійної діяльності.
7. Здатність інтегрувати набуті лінгвістичні знання та вирішувати проблемні питання мовознавства у широких або мультидисциплінарних контекстах у тісному взаємозв'язку з іншими науковими і практичними галузями (соціологією, правознавством, політологією, етнологією, культурологією, психологією, когнітологією, прагматикою, теорією комунікацій, гендерологією, герменевтикою, журналістикою, теорією та практикою редагування, дидактикою, документознавством та ін.).

8. Здатність усвідомлювати роль емоційно-експресивних і логічних засобів мови для ефективного вирішення комунікативно-прагматичних завдань у професійній діяльності, зокрема під час створення усних і письмових текстів державною мовою, їх аналізу, оцінювання, редагування та використання у різних жанрах, стилях і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному).

9. Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в конкретній філологічній галузі, дотримуючись принципів академічної доброчесності.

4. Структура освітнього компонента

Денна форма навчання

Таблиця 2.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Бал
	Усього	у тому числі				
		Лек	Пр	К	С/р	
<i>Змістовий модуль 1. Внутрішньогалузева інтеграція</i>						
Тема 1. Функційно-категорійна граматики	12	2	2	1	7	10 балів
Тема 2. Дериваційний синтаксис	11	2	2	-	7	10 балів
Тема 3. Морфонологія	8	-	-	1	7	10 балів
Тема 4. Лінгвостилістика	7	-	-	-	7	10 балів
Разом за змістовим модулем 1	38	4	4	2	28	40 балів
<i>Змістовий модуль 2. Міжгалузева взаємодія як пріоритет розвитку сучасної лінгвістики</i>						
Тема 5. Інтеграція мовознавства з науками про комунікативну, психічну, пізнавальну діяльність людини	15	2	2	1	10	10 балів
Тема 6. Інтеграція мовознавства з науками про культуру етносу	13	-	2	1	10	10 балів
Тема 7. Інтеграція мовознавства з науками про суспільство, політику і право	15	2	2	1	10	10 балів
Тема 8. Лінгвістика та медіасфера	15	2	2	1	10	10 балів
Тема 9. Лінгвістика й дидактика	13	-	2	1	10	10 балів
Тема 10. Документна лінгвістика	11	-	-	1	10	10 балів
Разом за змістовим модулем 2	82	6	10	6	60	60 балів
Всього годин / балів	120	10	14	8	88	100 балів

Заочна форма навчання

Таблиця 2а.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Бал
	Усього	у тому числі				
		Лек	Пр	К	С/р	
<i>Змістовий модуль 1. Внутрішньогалузева інтеграція</i>						
Тема 1. Функційно-категорійна граматики	11	1	1	-	9	10 балів

Тема 2. Дериваційний синтаксис	11	1	1	-	9	10 балів
Тема 3. Морфонологія	11	-	-	2	9	10 балів
Тема 4. Лінгвостилістика	11	-	-	2	9	10 балів
Разом за змістовим модулем 1	44	2	2	4	36	40 балів
<i>Змістовий модуль 2. Міждисциплінарна взаємодія як пріоритет розвитку сучасної лінгвістики</i>						
Тема 5. Інтеграція мовознавства з науками про комунікативну, психічну, пізнавальну діяльність людини	13	1	1	1	10	10 балів
Тема 6. Інтеграція мовознавства з науками про культуру етносу	12	-	1	1	10	10 балів
Тема 7. Інтеграція мовознавства з науками про суспільство, політику і право	14	1	1	2	10	10 балів
Тема 8. Лінгвістика та медіасфера	13	-	1	2	10	10 балів
Тема 9. Лінгвістика й дидактика	12	-	-	2	10	10 балів
Тема 10. Документна лінгвістика	12	-	-	2	10	10 балів
Разом за змістовим модулем 2	76	2	4	10	60	60 балів
Всього годин / балів	120	4	6	14	96	100 балів

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувачів освіти передбачає детальніше опрацювання теоретичних основ лекційного матеріалу, основної та додаткової літератури, а також виконання практичних завдань. Питання й завдання для самостійної роботи подано за темами у виданні: [Межов О. Г. Сучасна лінгвістика в контексті інтеграції наук : методичні рекомендації для підготовки магістрів. Луцьк, 2023. 52 с.](#) Ефективність самостійної роботи здобувачів освіти викладач виявляє на практичних заняттях під час поточного контролю та фіксує в загальній оцінці за тему і змістовий модуль.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Освітній компонент охоплює два змістові модулі. Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за поточне оцінювання з відповідних тем.

Поточний контроль передбачає такі форми: усні відповіді на практичному занятті у процесі індивідуального, фронтального чи комбінованого опитування, бесіди, дискусії, роботи в малих групах; виконання практичних завдань для самостійної роботи з кожної теми. На практичному занятті і в процесі самостійної роботи, щоб отримати максимальний бал, здобувач освіти повинен: вичерпно відповідати на основні й додаткові питання; аргументувати теоретичні положення прикладами; знати основні та (вибірково) додаткові джерела з теми; критично аналізувати викладений у рекомендованих джерелах матеріал; самостійно опрацьовувати окремі питання, робити тезисні конспекти, готувати презентації, повідомлення, реферати; застосовувати теоретичні знання на практиці; коментувати виконані практичні завдання. Розподіл балів за темами подано у *Таблиці 2*.

Основними формами вивчення освітнього компонента є лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Обов'язковим є відвідування практичних занять та усні відповіді у процесі опитування, бесіди, дискусії, а також виконання завдань для самостійної

роботи. На консультаціях викладач допомагає здобувачам освіти в опрацюванні складних питань курсу. Пропущені заняття можуть бути відпрацьовані під час очних консультацій у тих самих формах контролю, що передбачені на практичному занятті, або (за неможливості) через *e-mail*, *Viber*, *Skype*, *Zoom*. Усі завдання мають бути виконані вчасно, у встановлені терміни, відповідно до затвердженого розкладу занять.

З основними принципами організації поточного й підсумкового контролю знань здобувачів освіти у ВНУ імені Лесі Українки можна ознайомитися за покликанням: [ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.](#)

Здобувачам освіти також можуть бути зараховані результати навчання, отримані в процесі неформальної та інформальної освіти. Деталі за покликанням: [ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.](#)

Із порядком розгляду звернень щодо вирішення конфліктних ситуацій, пов'язаних з оцінюванням знань та навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, можна ознайомитися за покликанням: [ПОЛОЖЕННЯ про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки.](#)

Політика щодо академічної доброчесності

Здобувач освіти зобов'язаний самостійно виконувати всі завдання поточного й підсумкового контролю, покликаючись на джерело у випадку використання чужих думок. Жодна з форм порушення академічної доброчесності (присвоєння чужих напрацювань чи ідей, плагіат, некоректне цитування та ін.) недопустима. За таких дій – адекватна реакція відповідно до нормативних документів:

- [Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату;](#)
- [Кодекс академічної доброчесності.](#)

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Формою підсумкового контролю є залік, який викладач виставляє за результатами поточного контролю за умови, що здобувач освіти виконав визначені силабусом види завдань. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (із поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми, але **не пізніше ніж за тиждень до заліку**. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму балів, які здобувач освіти набрав під час семестру (шкала від 0 до 100 балів). Якщо здобувач освіти протягом семестру набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час семестрового оцінювання, анулюються. Під час ліквідації академічної заборгованості максимальна кількість балів за залік, що проходить у формі усного опитування, – 100 (вага кожного питання 10 балів).

Питання для підсумкового контролю

1. Предмет і завдання курсу.
2. Поняття внутрішньогалузевої інтеграції та внутрішньопредметних зв'язків у мовознавстві.
3. Функційно-категорійна граматики: об'єкт вивчення, основні завдання й методологія.
4. Категорійний синтаксис.
5. Категорійна морфологія.
6. Категорійний словотвір.
7. Міжривневі граматичні категорії.
8. Дериваційний синтаксис: об'єкт вивчення, основні завдання й методологія.
9. Зв'язок дериватології та синтаксису. Поняття синтаксичної деривації та синтаксичної похідності.

10. Відношення похідності між різними типами складних речень.
11. Дериваційний потенціал складносурядних речень.
12. Складнопідрядне речення – базова структура для творення простих ускладнених речень.
13. Дериваційні відношення в системі простих речень.
14. Дериваційні параметри словосполучень.
15. Згортання речень у словосполучення та синтаксеми.
16. Морфонологія: об'єкт вивчення й основні завдання.
17. Морфонологічний рівень як проміжний між фонологічним і морфологічним.
18. Морфонологічні явища.
19. Валентність морфем.
20. Лінгвостилістика: об'єкт вивчення, основні завдання й методологія.
21. Фоностилістика.
22. Лексична стилістика.
23. Морфологічна й словотвірна стилістика.
24. Стилістичний синтаксис.
25. Прагмалінгвістика і прагмастилістика.
26. Поняття міжгалузевої інтеграції. Міждисциплінарна взаємодія як пріоритет розвитку сучасної лінгвістики.
27. Інтеграція мовознавства з науками про комунікативну, психічну, пізнавальну діяльність людини
28. Теорія комунікації й теорія мовної комунікації.
29. Комунікативна лінгвістика й теорія мовленнєвих актів.
30. Дискурсивна лінгвістика. Герменевтика.
31. Психолінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
32. Когнітивна лінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
33. Інтеграція мовознавства з науками про культуру етносу.
34. Етнолінгвістика й етнопсихолінгвістика, їх взаємодія.
35. Лінгвокультурологія: об'єкт вивчення й основні завдання.
36. Лінгвофольклористика: об'єкт вивчення й основні завдання.
37. Інтерлінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
38. Інтеграція мовознавства з науками про суспільство, політику і право.
39. Соціолінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
40. Лінгвогендерологія: об'єкт вивчення й основні завдання.
41. Політична лінгвістика в системі новітніх галузей мовознавства.
42. Юрислінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
43. Лінгвістика та медіасфера.
44. Медіалінгвістика і пресолінгвістика.
45. Медіаосвіта й медіадидактика.
46. Девіатологія та едитологія.
47. Лінгвістика й дидактика.
48. Предмет і завдання сучасної лінгводидактики.
49. Галузі лінгводидактики.
50. Нові підходи до навчання мови.
51. Документна лінгвістика: об'єкт вивчення й основні завдання.
52. Лінгвістичні засади документознавства.
53. Основи документотворення.
54. Мовностилістичні особливості документів.
55. Документи: вимоги до оформлення, загальна мовна характеристика текстів.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 3

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Лінгвістична оцінка</i>
90–100	<i>Зараховано</i>
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	<i>Незараховано (необхідне перескладання)</i>

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

90–100 балів – відмінне виконання. Здобувач освіти дає вичерпні відповіді на основні та додаткові питання, виявляє критичне мислення, повне розуміння матеріалу, глибоко та всебічно аналізує його, використовуючи при цьому обов'язкову й додаткову літературу, самостійно наводить приклади, робить ґрунтовні й аргументовані висновки, правильно виконує практичні завдання різного рівня складності, зокрема аналітичні, проблемні, творчі (не менше ніж 90% правильних відповідей і практичних завдань).

82–89 балів – вище середнього рівня. Здобувач освіти дає вичерпні відповіді лише на основні питання, використовуючи при цьому обов'язкову й додаткову літературу, самостійно наводить приклади, робить висновки, допускає поодинокі помилки у практичних завданнях різного рівня складності (не менше ніж 80% правильних відповідей і практичних завдань).

75–81 балів – загалом хороша робота. Здобувач освіти, загалом, дає відповіді на переважну більшість питань, використовуючи при цьому лише обов'язкову літературу, наводить приклади з підручників, робить висновки, але допускає незначні помилки та неточності під час викладення матеріалу, виконання практичних завдань (не менше ніж 75% правильних відповідей і практичних завдань).

67–74 балів – непогано. Здобувач освіти дає відповіді, проте не розкриває суті питання, відчуває труднощі в наведенні прикладів, не здатен зробити правильні висновки, допускає суттєві помилки та неточності під час викладення матеріалу, виконання практичних завдань або виконує їх частково (не менше ніж 65% правильних відповідей і практичних завдань).

60–66 балів – виконання відповідає мінімальним критеріям. Здобувач освіти демонструє низький рівень знань теоретичного матеріалу, допустивши значну кількість помилок у відповідях на питання, не може навести приклади, не здатен зробити висновки, не виконує половини практичних завдань (не менше ніж 60% правильних відповідей і практичних завдань).

1–59 балів – необхідне перескладання (незараховано). Здобувач освіти фрагментарно або поверхово знає теоретичний матеріал, не може відповісти на питання викладача та виконати більшість практичних завдань (менше ніж 60% правильних відповідей і практичних завдань).

Шкала оцінювання за теми

Таблиця 4

<i>Пояснення</i>	<i>Орієнтовний розподіл балів</i>
	<i>Теми 1–10</i>
<i>Відмінне виконання</i>	10–9
<i>Вище середнього рівня</i>	8
<i>Загалом хороша робота</i>	7,5
<i>Непогано</i>	7
<i>Виконання відповідає мінімальним критеріям</i>	6
<i>Рекомендовано доопрацювати</i>	менше 6

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ*Основна література*

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник. 2-е вид., доповн. Київ : Академія, 2009. 376 с.
2. Вихованець І. Р. Граматика української мови. Синтаксис: підручник. Київ : Либідь, 1993. 368 с.
3. Дудик П. С. Стилїстика української мови: навчальний посібник. Київ : Видавничий центр «Академія», 2005. 368 с.
4. Загнітко А. П. Лінгвокультурологія: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / А. П. Загнітко, І. В. Богданова; за ред. А. П. Загнітка. 3-є вид., перероб. і доп. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. 287 с.
5. Коч Н. В. Когнітивна лінгвістика: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Миколаїв : Іліон, 2021. 132 с.
6. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2008. 423 с.
7. Кочерган М. П. Загальне мовознавство: підручник. 3-тє вид., виправл. і доповн. Київ : Видавничий центр «Академія», 2010. 464 с.
8. Масенко Л. Нариси з соціолінгвістики. Київ : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 242 с.
9. Пізнюк Л. В. Документна лінгвістика: навчальний посібник. Київ, 2018. 174 с. Правнича лінгвістика: навч. посіб. / Г. П. Проценко, Л. М. Шестопалова, О. Ф. Прохоренко [та ін.] ; за заг. ред. С. М. Гусарова. Київ : ПАЛИВОДА А. В., 2010. 312 с.
10. Психологія мовлення і психолінгвістика: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів / Л. О. Калмикова Г. В. Калмиков, І. М. Лапшина, Н. В. Харченко; За заг. ред. Л. О. Калмикової. Київ : Переяслав-Хмельницький педагогічний інститут, в-во «Фенікс», 2008. 245 с.
11. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями і проблеми : підручник. Полтава : Довкілля, 2008. 712 с.

12. Ситар Г. Політична лінгвістика : навчально-методичний посібник. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 184 с.
13. Словник-довідник з української лінгводидактики : навч. посіб. / М. Пентилюк та ін. ; за заг. ред. М. Пентилюк. Київ : Ленвіт, 2015. 319 с.
14. Шарманова Н. М. Етнолінгвістика: навчальний посібник для студентів факультету української філології ; за ред. Ж. В. Колоїз. Кривий Ріг : НПП АСТЕРІКС, 2015. 192 с.
15. Шевченко Л., Сизонов Д. Лінгвістична експертиза: підручник. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 244 с.
16. Шевченко Л. І., Сизонов Д. Ю. Теорія медіалінгвістики : підручник ; за ред. Л. І. Шевченко. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2021. 214 с.
17. Ясенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації : навчальний посібник. Київ : Академія, 2011. 304 с.

Додаткова література

18. Бацевич Ф. С. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень : підручник. Київ : Академія, 2008. 240 с.
19. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики : підручник. Київ : Академія, 2011. 304 с.
20. Гендерна лінгвістика в Україні: історія, теоретичні засади, дискурсивна практика: кол. монографія. Харків–Дрогобич, 2014. 470 с.
21. Дружененко Р. С. Етнолінгвістичний аспект аналізу тексту (фрагмент лекції для студентів-філологів): збірник наукових праць. 2011. Т. 1, № 60 (2011). С. 88–93.
22. Жайворонок В. В. Знаки української етнокультури: словник-довідник. Київ : Довіра, 2006. 703 с.
23. Загнітко А. П. Словник сучасної лінгвістики: поняття і терміни: у 4 т. Донецьк : ДонНУ, 2012.
24. Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії: монографія. Вид. 2-ге, випр. і доп. Донецьк : ДонНУ, 2007. 219 с.
25. Засекіна Л. В., Засекін С. В. Вступ до психолінгвістики: навчальний посібник. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2002. 168 с.
26. Когнітологія та концептологія в лінгвістичному висвітленні : навчальний посібник / Н. В. Слухай, О. С. Снитко, Т. П. Вільчинська. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 367 с.
27. Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики: навчальний посібник Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 212 с.
28. Медіалінгвістика: словник термінів і понять /Л.І.Шевченко, Д.В.Дергач, Д.Ю.Сизонов / за ред. Л.І.Шевченко. Вид. 2-ге, випр. і доп. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2014. 380 с.
29. Приходько Н. С., Богдан С. К. Лінгвостилістичний аналіз тексту: навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 124 с.
30. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2006. 716 с.
31. Семенюк О. А., Паращук В. Ю. Основи теорії мовної комунікації : навчальний посібник. Київ : Академія, 2010. 237 с.
32. Синчак О. Гендерована мова: вектори влади і впливу // Гендер для медій : підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей / За ред. М. Маєрчик, О. Плахотнік, Г. Ярманової. Вид. третє, випр. і доп. Київ : Критика, 2017. С. 117–134.
33. Соціолінгвістика: навчальний посібник / Л. І. Антошкіна, Г. М. Красовська, П. І. Сигеда, П. М. Сухомлинов. Донецьк : ТОВ Юго-Восток ЛТД, 2007. 360 с.

34. Тараненко О. О. Андроцентризм у системі мовних координат і сучасний гендерний рух : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 112 с
35. Цюняк О. П. Етнопсихологія: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 76 с.

Інтернет-ресурси

- Блог «Центр культури української мови» Київського університету імені Бориса Грінченка. URL: <http://centrkum.blogspot.com/>
- Офіційний сайт української мови. URL: https://ukrainskamova.com/publ/chinnijpravopis/sintaksis_i_punktuacija/7
- Сайт електронної бібліотеки «Україніка» НАН України. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgibin/UA/elib.exe>
- Сайт Інституту мовознавства імені О. О. Потебні НАН України. URL: <http://www.inmo.org.ua/library.html>
- Сайт Інституту української мови НАН України. URL: <http://www.nas.gov.ua>
- Тезаурус з комп'ютерної лексикографії. URL: <http://www.mova.info/Page3.aspx?11=188&vocid=1>
- Тезаурус з лінгвістичної термінології. URL: http://www.mova.info/mov_thes.aspx?11=68
- Українська мова. Енциклопедія. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Rusanivskyy_VM/Ukrainska_mova_Entsyklopedia/
- Український лінгвістичний портал. URL: <https://ulif.org.ua>
- Корпус Яęzyка Polskiego. URL: <http://nkjp.pl/>

Основні праці викладача з освітнього компонента

1. Костусяк Н. М., Межов О. Г. Префіксальні інновації як засіб психологічного впливу на свідомість реципієнтів. *Психолінгвістика. Психолінгвістика. Psycholinguistics*. 2018. Вип. 24 (2). С. 97–114. (*Web of Science*).
2. Межов О., Костусяк Н. Комунікативно-прагматичні парадигми речень у сучасній українській мові. *Соціум. Документ. Комунікація*: зб. наук. праць. Серія: Філологічні науки. Переяслав-Хмельницький : ФОП Домбровська Я.М. 2019. Вип. 7. С. 11–32.
3. Mezhov, O., Navalna, M., & Kostusiak, N. Invective Vocabulary in Media Discourse at the Beginning of the 21st Century: A Psycholinguistic Aspect. *East European Journal of Psycholinguistics*. 2020. Volume 7, Number 1. PP. 97–110 (*Scopus*).
4. Межов О. Г., Мельник І. А. Комунікативно-прагматичні та стилістичні функції часток у художніх творах Лесі Українки. *Волинь філологічна: текст і контекст* : зб. наук. пр. / упоряд. Т. П. Левчук. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2020. Вип. 28. С. 45–59.
5. Лінгвістична історіографія кафедри української мови: до 50-ліття від часу заснування : колективна монографія / упоряд. Т. Є. Масицька, Н. М. Костусяк, О. Г. Межов, І. А. Мельник. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 320 с.
6. Kostusiak N., Navalna M., Mezhov O. The Functional-Cognitive Category of Femininity in Modern Ukrainian. *Cognitive Studies / Études cognitives*, 2020 (20), s. 1–12. (*Scopus*).
7. Межов О. Г., Навальна М. І., Костусяк Н. М. Засоби вираження комунікативно-прагматичної інтенції образи в сучасних медіатекстах. *Лінгвістичні студії / Linguistic Studies*: зб. наук. праць; гол. ред. А. П. Загнітко. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2021. Вип. 41. С. 179–192.
8. Костусяк Н., Межов О., Навальна М., Українські фемінітиви в контексті мовної динаміки, синтаксичної семантики, деривації та проблем нормативності. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія*

- (мовознавство) : збірник наукових праць / гол. ред. Є. Б. Барань. Вінниця : ТОВ «фірма Планер», 2021. Вип. 32. С. 171–184.
9. Межов, О. Г., Костусьяк, Н. М. Формування лексичної і граматичної компетентностей майбутніх філологів в умовах дистанційного навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2021. Т. 84, № 4. С. 104–125. (*Web of Science*).
10. Navalna, M., Kostusiak, N., & Mezhov, O. The functional-cognitive characteristics of interrogative utterances in modern Ukrainian. *Cognitive Studies | Études cognitives*, 2021(21), s. 1–14. Article 2484. (*Scopus*).
11. Межов О. Г. Етнолінгвістичний та лінгвокультурологічний аспекти вивчення української мови в закладах вищої освіти. *Актуальні проблеми міжкультурної комунікації*: зб. матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції, 06 квітня 2022 року, Луцький національний технічний університет. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2022. С. 286–290.
12. Межов О. Г. Лінгвоюридичні аспекти вивчення української мови в закладах вищої освіти. *Сучасні тенденції розвитку науки та освіти в умовах євроінтеграції*: Міжнародна науково-практична конференція, м. Вінниця, 29-30 березня 2022 р.: тези та статті / ред.кол.: Драбовський А.Г., Дибчук Л.В. та ін. Вінниця : Вінницький кооперативний інститут, 2022. С. 192–194.
13. Межов О. Г. Семантико-синтаксична й формально-граматична організація питальних речень у контексті лінгвістичного сьогодення. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації*, 2022. Том 33 (72). № 1. Ч. 1. С. 65–71.
14. Межов Олександр, Костусьяк Наталія. Граматичні ідеї О. Синявського та С. Смеречинського як цінне джерело пізнання української мови в контексті розвитку новітніх лінгвістичних парадигм. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство) : збірник наукових праць / гол. ред. Є. Б. Барань. Вінниця : ТОВ «фірма Планер», 2022. Вип. 34. С. 34–43.*
15. Межов О. Г., Костусьяк Н. М., Здіховська Т. В. Комунікативно-синтаксична організація питальних висловлень у контексті новітніх лінгвістичних парадигм. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія : Філологія. Соціальні комунікації*, 2022. Том 33 (72). № 2. Ч. 1. С. 12–17.
16. Kostusiak N, Mezhov O., Pryimachok O., Holoiiukh L., Zdikhovska T., Tykha L. Concept of Crisis in the Latest Media Information Field. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2022. Vol. 12, Issue 1, Spec. Issue XXV. P. 287–292. (*Web of Science*).
17. Navalna M., Mezhov O., Skliarenko O., Ovsiienko A., Sydorenko T., Polovyk D. Peculiarities of the functioning of metaphors in the texts of the internet publication “Ukrainska pravda”. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*, 2022. Vol. 12, Issue 1, Spec. Issue XXVII. P. 59–67. (*Web of Science*).
18. Межов О. Г. Сучасна лінгвістика в контексті інтеграції наук : методичні рекомендації для підготовки магістрів. Луцьк, 2023. 52 с.